Történelem-1956

Gulyás Gergely: tudnunk kell, hogyan működött a diktatúra

Budapest, 2018. június 15., péntek (MTI) - Szükségünk van a diktatúra működéséről való tudásra, kik és milyen alapon döntöttek emberéletekről - mondta Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter az 1956 utáni megtorlás adatbázisát bemutató konferencián, Budapesten pénteken.

A rendszert emberek működtették, akkor is sok minden múlt rajtuk. A kutatások feltárják, kik öltek kéjjel, kik parancsra, karrierért vagy éppen félelemből. Az adatbázist létrehozó Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) a maga összetettségében mutatja be annak a rendszernek a működését - mondta a miniszter.

Megjegyezte: a rendszerváltás fájdalmas velejárója, hogy a régióban többnyire elmaradt a számonkérés, és ahol volt, ott is felemásra sikerült. Nemcsak a pofonok, de a törvényes felelősségre vonás is elmaradt - fogalmazott.

Ennek oka lehetett a rendszerváltás megegyezéses jellege, az utódpárti törekvések vagy akár maga a jogrend, hisz a tettesek személyiségi jogai gyakran fontosabbak voltak, mint az áldozatok joga, továbbá az sok évtizedes időmúlás miatt a források is hiányoztak. A NEB tudományos igényű adatbázisa ezeket a hiányokat igyekszik pótolni - tette hozzá.

Gulyás Gergely kiemelte: bár gyakran elégedetlenek vagyunk a jogállam helyzetével, van javítani való, de értékelni kell a rendszerváltás óta e téren elvégzett munkát.

Az igazságszolgáltatás függetlensége semmilyen sérelmet nem szenvedhet - szögezte le a Miniszterelnökséget vezető miniszter.

Hozzátette, demokratikus jogállamban a törvényhozó és a jogalkalmazó szövetséges, aki végzi a hatalmi ágak elválasztásából rá háruló feladatokat.

Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke a Megtorlás fogaskerekei című konferencián emlékeztetett arra, hogy 1989. június 16-án, Nagy Imre és társai újratemetésekor a Hősök terén a 6. koporsó az 1956 utáni megtorlás összes áldozatának állított emléket, és ez az esemény a kommunista rendszer morális összeomlásának szimbólumává vált. Azóta a feladat a tényfeltárás, információs kárpótlás, az áldozatok emlékének megőrzése és azoknak a megnevezése, akik a rendszer fogaskerekei voltak, részt vettek a megtorló perekben nyomozóként, ügyészként, bíróként. Ugyanakkor azok megörökítése is, akik nem vállalták a részvételt ezekben az eljárásokban.

A NEB elnöke elmondta: egyes nagy pereket kutatta már a történettudomány, de az adatbázis összeállításakor kellett szembesülni azzal, hogy a hétköznapi áldozatok sorsa még jelentős részben feltáratlan.

Darák Péter, a Kúria elnöke Gulyás Gergely felszólalásával összhangban kiemelte: demokratikus jogállamban elsődleges az igazságszolgáltatás függetlensége, a jogalkotó és a jogalkalmazó pedig szövetségesként működik együtt.

A magyar állam és a magyar igazságszolgáltatás 1956 oldalán áll, mai szabadságunk az 1956-os forradalomból sarjadt ki - hangsúlyozta a főbíró a Kúria épületében megrendezett konferencián elmondott zárszavában.

Polt Péter legfőbb ügyész a bűnösök megnevezésének fontosságát emelte ki. Mint mondta, éppen ez a NEB, a Kúria és a Legfőbb Ügyészség együttműködésével zajló program célja.

Nagy Imre miniszterelnök és mártírtársai 1958. június 16-ai kivégzésének 60. évfordulója alkalmából a pénteki konferencián bemutatott adatbázist a NEB a Kúriával és a Legfőbb Ügyészséggel együttműködve hozta létre az 1956-os megtorló perek feldolgozásának első lépéseként. Az adatbázisban 110 ezer oldalnyi iratanyag átvizsgálása alapján 126 kivégzéssel záruló per 231 halálos áldozatának, valamint sok száz nyomozónak, ügyésznek, bírónak az adatait tették közzé a perek56.hu internetes oldalon.

Az adatbázisból kiderül többek között, hogy Borbély János vett részt

bíróként a legtöbb 1956 utáni megtorló jellegű halálos ítélet meghozatalában: a "mosolygó halálként" is emlegetett férfi 66 ilyen döntésnél volt az eljáró bírói tanács elnöke vagy a bírói tanács ülnök tagja. Az adatbázisban az egyes ügyek, illetve nevek alapján lehet keresni. Az ügyek a vizsgálati, ügyészi és bírói szakaszra tagolva ismerhetők meg, a mintegy 1000 rendőr, ügyész és bíró több mint felének, illetve a 231 kivégzettnek pedig az életútja is megismerhető az internetes old

MTI 2018. június 15., péntek 15:12